Pinus nigra subsp nigra in Duindorp.

Alco van der Marel: ‘Waar sommige loofbomen het allang opgeven, staat deze kanjer nog overeind!’

Boomambassadeur pleit ervoor om ‘kustboom’ *Pinus nigra* subsp. *nigra* ook landinwaarts vaker aan te planten

Welke boom verdient de eretitel Inspiratieboom 2018? Groenbeheerders en landschapsarchitecten, hoe vaak hebben ze niet een favoriete, maar ondergewaardeerde boom? In de aanloop naar de Boom Innovatie Dag in oktober 2018 zullen zij als boomambassadeurs een pleidooi houden voor *hun boom* in de vakbladen Boomzorg en Boom in Business. In dit artikel: Alco van der Marel over de *Pinus nigra* subs. *nigra*.

Auteur: Santi Raats

Alco van der Marel is als projectleider werkzaam bij Ingenieursbureau Den Haag en is betrokken bij de aanleg van groenvoorzieningen en speelplekken. Hij is opgegroeid rond Voorschoten en Wassenaar. Daar speelde hij het liefste buiten en hij ging graag naar de duinen en het strand. Hij heeft de afgelopen twintig jaar bij verschillende gemeenten gewerkt, onder meer bij de gemeente Zandvoort, en hij heeft ervaring opgedaan met het zoeken naar geschikte bomen voor het kustgebied.

In Den Haag heeft hij in de wijk Duindorp *Pinus nigra* subsp. *nigra* (Oostenrijkse den) weer ontdekt, maar ditmaal als straatboom. ‘Daarom draag ik deze graag voor als inspiratieboom’, zegt hij. ‘Het is een onderschatte boom. Hij kan veel hebben: droge en mineraalarme bodems, luchtvervuiling,

Je creëert met deze boom **een toeristische sfeer** in de wijk want ze komen in Zuid-Europa veel voor in het straatbeeld

Van der Marel: 'De kleur van de schors is zwartbruin tot donkergrijs. De schors heeft een ruw schubachtig patroon en is zwartbruin tot donkergrijs van kleur. Heel erg mooi.'

Pinus nigra-hout kraakt voor het bezwijkt en was vroeger stuthout in mijnen: **het gekraak waarschuwde de mijnwerkers**

zeewind, sneeuwval, strenge vorst en noem maar op. Waar sommige loofbomen het allang opgeven, staat deze kanjer nog overeind. We zouden hem niet alleen in de kustgebieden moeten aanplanten, maar ook meer als straatboom in gemeenten landinwaarts! Geef hem alleen wel de ruimte, want hij wordt groot.'

Gebied en gebruik

De naam zegt het al: coniferen maken kegels. Deze bomen zijn biologisch gezien primitiever dan loofbomen, maar leven op grote hoogten in de bergen en richting de Noordpool. *Pinus nigra* subsp. *nigra* is een naaldboom van de eerste grootte. Hij wordt 20 tot 24 meter hoog, maar kan in zijn natuurlijke habitat (Oostenrijk, Midden-Italië, de Balkan en Anatolië) tot wel 40 meter worden. In Midden- en Zuid-Europa staat hij in het wild in uitgestrekte dennenbossen.

Het hout van deze boom groeit snel; het werd vroeger als productiehout ingezet om stutten voor de mijnbouw te maken. Dit hout had als voordeel dat het kraakte voordat het bezweek! Dat was voor mijnwerkers waarschuwingsteken; ze maakten dan nog kans om op tijd de mijn uit te komen. De levensduur van *Pinus nigra* subsp. *nigra* is lang. Vandaag de dag is *Pinus nigra* subsp. *nigra* vooral populair als windscherm in kustgebieden en natuurlijk komt hij ook voor op de Veluwe. In kalkrijke duinen werd hij aangeplant om het duinzand vast te houden.

Wintergroen

'Gemeenten in kustgebieden zijn relatief minder groen dan die in de rest van Nederland', vertelt Van der Marel. *'Pinus nigra* subsp. *nigra* vind ik met name zo waardevol omdat hij wintergroen is, alhoewel de sierlijke gele tot grijsbruine kegels en de donkergroene naalden kunnen uitvallen. De naalden zitten in paren van twee bijeen en zijn ongeveer 9 tot 14 cm lang. Ze zijn stug en hard en prikken een beetje als je ze aanraakt. De kroon is onregelmatig en gespreid. De bovenste takken zijn zwartbruin, de andere takken zijn kaal en geelbruin. De kleur van de schors is zwartbruin tot donkergrijs. De schors heeft een ruw schubachtig patroon en is zwartbruin tot donkergrijs van kleur. Heel erg mooi. Omdat naaldbomen niet alleen in Midden-, maar ook in Zuid-Europa voorkomen en je ze daar regelmatig in het straatbeeld tegenkomt, creëer je met deze boom al gauw een toeristische sfeer in de wijk. Het is een aanvulling op gangbare loofbomen en gras en ook een uitstekende boom voor vogels, die de zaden uit de kegels eten. Ik ben een vogelliefhebber, dus deze boom is mijn vriend!'

Kan tegen een stootje

Van der Marel heeft nog meegewerkt aan de inrichting van het plein voor het station in Zandvoort. Daar zijn grotere dennen in bakken geplant onder ongeveer gelijke omstandigheden als in Den Haag. Ook hier staat een sterke zeewind en de duingrond is er droog. Daarom is er een beregeningssysteem aangelegd om die bomen van water te voorzien. 'De geplante exemplaren hebben het er moeilijk door de stevige, zoute zeewind. De naalden zijn op sommige plekken geel door de zogenaamde zoutspray, de zilte lucht, maar de bomen zijn robuust en kunnen leven in extreme groei- en weersomstandigheden. In Duindorp staat in het centrum een groepje dennen. Ook naast de nieuwe zeesluis bij IJmuiden, aan het begin van het Noordzeekanaal, staat al jarenlang een flinke groep van deze naaldbomen met hun karakteristieke platte kroon. In een groep staan ze beter beschut tegen de wind; ze houden elkaar dan min of meer in de luwte.'

De coniferen kunnen goed tegen de zeewind, maar worden er wel door gevormd. Dat verweerde uiterlijk vindt Van der Marel juist charmant. 'Takken ontwikkelen zich door de zeewind in de tegenovergestelde kant van de heersende windrichting. Een afwijkende vorm, gemaakt door de natuur. Prachtig vind ik dat.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7417